

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DSA-WBE.050.5.2025.AB
3736190.14880441.12043657
Warszawa, 25-04-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację pana Posła Romana Fritza w sprawie ochrony rzeki Odry, K10INT6881, poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane pytania.

1. Weryfikacja stanu faktycznego

Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska lub inne odpowiednie organy posiadają wiedzę na temat zanieczyszczenia Odry pochodzącego z Ostrawy? Czy przeprowadzono badania potwierdzające zgłoszone problemy?

Badania stanu zanieczyszczenia wód Odry w związku z awarią oczyszczalni ścieków w Ostrawie prowadzone są na bieżąco. Na zlecenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach (WIOŚ w Katowicach) z września 2024 r. i ze stycznia 2025 r. (zlecenie stałe na cykliczny pobór prób z częstotliwością raz na tydzień) Centralne Laboratorium Badawcze Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ) dokonywało poboru prób wody do badań w punkcie Chałupki most graniczny w zakresie: pH, tlen rozpuszczony, nasycenie tlenem, przewodność elektrolityczna, chlorki, siarczany, BZT₅, CHZT_{-Cr}, azot ogólny, azot amonowy, fosfor ogólny, zawiesina. W załączeniu przekazuje zestawienie dotychczasowych wyników badań.

Ponadto GIOŚ prowadzi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) pomiary i badania jednolitych części wód powierzchniowych w dorzeczu Odry.

Analiza wyników badań wykonanych w ramach PMŚ w granicznym punkcie pomiarowym Odry – w Chałupkach w okresie po powodzi wykazała utrzymujące się podwyższone stężenia wskaźników charakterystycznych dla ścieków komunalnych tj. z grupy charakteryzującej warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne (BZT₅) oraz charakteryzujące warunki biogenne (związki azotu i fosforu). Średnie poziomy stężenie w okresie po powodzi (X-XII 2024) w odniesieniu do wartości średniej z okresu przed powodzią (I – IX 2024) wzrosły w przypadku BZT₅ około 4-krotnie, azotu amonowego około 5-krotnie, azotu ogólnego około 1,4-krotnie oraz fosforu ogólnego około 1,6-krotnie.

W odniesieniu do wyników badań monitoringowych z okresu przed powodzią oraz biorąc pod uwagę wartości graniczne dla dobrego stanu wód (dla stężenia średniorocznego) dla klasy II obciążenie rzeki zanieczyszczeniami jest na ustalonym poziomie i nie wykazuje tendencji do większych zmian. Zauważalne w listopadzie 2024 roku wzrosty wartości stężeń

występowały w okresie związanym z niższymi stanami wód w Odrze. Pomimo obserwowanego wzrostu stężeń, normy środowiskowe w 2024 roku w niewielkim stopniu przekraczały tylko średnioroczne stężenia azotu amonowego oraz azotu ogólnego. Niewielki wzrost omawianych wskaźników w okresie po powodzi obserwowany był także w kolejnym punkcie pomiarowym Odry – w Miedonii.

Badania w ramach PMS w okresie I-IV 2025 r. wykazały dalszy spadek stężeń analizowanych wskaźników w wodach Odry, osiągając najniższe wartości w kwietniu 2025 r. Wyniki z poboru z dnia 2 kwietnia br. wykazały, iż stężenia BZT₅, azotu amonowego i fosforu ogólnego nie przekraczały norm dla stanu dobrego wód, i tylko nieznacznie były wyższe od średniej z okresu przed powodzią, a stężenie fosforu fosforanowego było nawet niższe niż w okresie I-IX 2024 r. Stężenie azotu ogólnego również było na niższym poziomie niż we wcześniejszych badaniach, ale nadal nieco powyżej dopuszczalnej wartości dla stanu dobrego wód.

2. Koordynacja działań z Czechami

Czy podjęto rozmowy z czeskimi władzami w sprawie rozwiązania problemu zanieczyszczenia? Jeśli tak, jakie są ich efekty?

GIOŚ o sytuacji panującej w oczyszczalni ścieków w Ostrawie jest informowany na bieżąco przez stronę czeską. W ramach Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem (MKOOpZ) opracowany został Międzynarodowy Plan Ostrzegawczo-Alarmowy dla Odry (MPOA), który określa zasady informowania właściwych organów na terenie Czech, Niemiec i Polski o awaryjnym zanieczyszczeniu wód rzeki Odry i jej dopływów. W przypadku wystąpienia zdarzenia awaryjnego o możliwych skutkach transgranicznych właściwa do informowania kraju sąsiedniego jest Międzynarodowa Główna Centrala Ostrzegawcza (MGCO). W Polsce rolę ww. centrali pełnią Wojewódzkie Centra Zarządzania Kryzysowego w Katowicach, Opolu, Wrocławiu, Gorzowie Wlkp. i Szczecinie. MPOA dostępny jest na stronie internetowej MKOOpZ: <http://www.mkoo.pl/>.

Od dnia 29 września 2024 r. WIOŚ w Katowicach jest na bieżąco informowany przez stronę czeską o sytuacji dot. uszkodzonych oczyszczalni ścieków po powodzi, która miała miejsce we wrześniu 2024 r. Pierwsze informacje o ww. sytuacji zostały przekazane w dniu 23 września 2024 r. w meldunku nr 5 MGCO Ostrawa. Ostatnia informacja o sytuacji w zakresie oczyszczania ścieków na terenie Czech w Zlewni rzeki Odry po powodzi została przesłana w dniu 31 marca 2025 r. Wynika z niej, że nieczynna jest jedna oczyszczalnia ścieków we wsi Mikulovice nad rzeką Bele. Centralna Oczyszczalnia ścieków w Ostrawie pracuje nadal w ograniczonym zakresie, od 1 marca 2025 r. oddano do użytku biologiczny stopień oczyszczania ścieków. Ścieki przemysłowe oczyszczane są w ograniczonej ilości. Skuteczność oczyszczania nie osiągnęła jeszcze poziomu sprzed powodzi.

Z informacji przekazanych przez stronę czeską wynika, że w dniu 17 marca 2025 r. przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury Rzeczypospolitej Polskiej oraz przedstawiciele Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Rolnictwa Republiki Czeskiej odwiedzili Centralną Oczyszczalnię Ścieków w Ostrawie. Podczas wizyty delegacje obu krajów zostały poinformowane o skutkach powodzi w oczyszczalni ścieków i jej otoczeniu we wrześniu 2024 r., w tym o postępie prac naprawczych, aktualnej sytuacji w oczyszczalni oraz przewidywanym rozwoju do końca czerwca 2025 r.

3. Plan awaryjny

Czy rząd rozważa wykorzystanie polskich oczyszczalni ścieków w celu przetwarzania odpadów pochodzących z Ostrawy? Jeśli tak, jakie działania logistyczne są planowane w tym zakresie?

4. Możliwość odszkodowań

Czy planowane jest dochodzenie odszkodowań od strony czeskiej za potencjalne szkody gospodarcze i ekologiczne, które mogły dotknąć polską część Odry?

5. Długoterminowe rozwiązania

Czy rząd zamierza zaproponować długoterminowe rozwiązania, takie jak rozwój transgranicznej infrastruktury oczyszczania ścieków, aby zapobiegać podobnym sytuacjom w przyszłości?

W odniesieniu do pytań nr 3 i 5 uprzejmie informuję, iż realizacja transgranicznych przesyłów ścieków w przypadku ewentualnych awarii oczyszczalni jest rozwiązaniem nierealnym, przede wszystkim ze względu na wysokie koszty budowy i utrzymania infrastruktury kanalizacyjnej oraz towarzyszących jej instalacji (np. pompowni). Ponadto wdrożenie tego typu rozwiązania wymagałoby również rozbudowy oczyszczalni, do której ścieki byłyby przekierowywane w sytuacjach kryzysowych, w celu zapewnienia odpowiedniej wydajności technologicznej. Dodatkowo należy podkreślić, że stopień wykorzystania takiej inwestycji byłby znikomy, gdyż jej eksploatacja miałaby miejsce wyłącznie w sytuacjach awaryjnych.

W odpowiedzi na pytanie nr 4 informuję, że zwarzywszy na rozmiar klęski żywiołowej związanej z powodzią we wrześniu 2024 r. oraz fakt że skutki tego zdarzenia dotknęły zarówno Polskę jak i Czechy, rząd RP nie występował do strony czeskiej z roszczeniami w tym zakresie.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Załącznik:

- Odra Chałupki - zestawienie wyników badań interwencyjnych.